

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΒΕ-IN: Βέλτιστες Καινοτόμες Πρακτικές στην
Συμπεριληπτική και Κοινωνικο-συναισθηματική
Εκπαίδευση για την αντιμετώπιση της πρόωρης
σχολικής εγκατάλειψης στην Ευρώπη**

ΒΕ-IN

**ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Μερικά θεωρητικά και μεθοδολογικά σχόλια

**Από τους επιμορφωτές σε θέματα εκπαίδευσης: Marsili Carla και Terenzi
Francesca**

anthro polis

**CITIZENS
IN POWER**

**FORUM FOR
FREEDOM IN
EDUCATION**

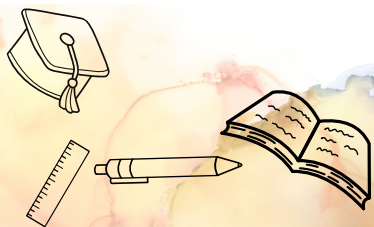

SÜDWIND

Υπάρχει μεγάλη πίεση στους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι πρέπει να χρησιμοποιήσουν τόσο τον χρόνο προετοιμασίας και παράδοσης της διδασκαλίας τους για να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές τους αποκτούν όλες τις γνώσεις που απαιτεί το αναλυτικό πρόγραμμα και οι τυποποιημένες αξιολογήσεις, τα οποία ορίζει η πολιτεία (INVALSI στην ΙΤΑΛΙΑ). Οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν έχουν τη δυνατότητα για επαρκή επαγγελματική ανάπτυξη όσον αφορά την Κοινωνικο-συναισθηματική Εκπαίδευση (Social Emotional Learning - SEL), ώστε να αισθάνονται αυτοπεποίθηση για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων που σχετίζονται με αυτήν και επιπλέον των κύριων καθηκόντων τους στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος. Αυτό το σύνολο δεξιοτήτων περιλαμβάνει δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης όπως η αυτοπειθαρχία, η φιλοκοινωνική συμπεριφορά, η ευεξία, η ενσυνειδητότητα, η ανθεκτικότητα, η λήψη αποφάσεων και η ενσυναίσθηση. Το CASEL (Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning, Goleman Rockefeller Grown) κατηγοριοποίησε πέντε βασικές ικανότητες SEL:

- Αυτογνωσία: Κατανόηση του εαυτού
- Αυτοδιαχείριση: Έλεγχος παρορμήσεων, άγχους και συναισθημάτων
- Κοινωνική επίγνωση: Κατανόηση των αντιλήψεων και των συναισθημάτων των άλλων
- Διαπροσωπικές δεξιότητες: Επικοινωνία, Συνεργασία και Επίλυση Συγκρούσεων με άλλους
- Λήψη Υπεύθυνων Αποφάσεων: Εντοπισμός προβλημάτων και καταιγισμός ιδεών για λύσεις

Παρόλο που πολλοί εκπαιδευτικοί κάνουν εξαιρετική δουλειά όσον αφορά τη διδασκαλία των συγκεκριμένων δεξιοτήτων μέσω της κουλτούρας της τάξης και της χρήσης μοντέλων διδασκαλίας (modeling), συχνά παρουσιάζονται ελλείψεις, καθώς οι δεξιότητες αυτές δεν έχουν ακόμη κατηγοριοποιηθεί και ταξινομηθεί με τον ίδιο τρόπο όπως οι παραδοσιακές ακαδημαϊκές δεξιότητες. Σε κάθε περίπτωση, το μεγαλύτερο εύρος σχετικών μελετών και άρθρων γύρω από το θέμα υποστηρίζει ότι η Εκπαίδευση SEL θα πρέπει ιδανικά να ενσωματωθεί στον ιστό κάθε τάξης και σε ολόκληρη τη σχολική πράξη.

Αυτό σημαίνει ότι η Εκπαίδευση SEL δεν θα πρέπει να διδάσκεται μόνο ως ένα αυτόνομο σύνολο δεξιοτήτων μέσω εργασιών και δραστηριοτήτων ειδικά πάνω σε αυτές, αλλά να ενσωματώνεται απευθείας στο αναλυτικό πρόγραμμα των σχολικών μαθημάτων. Ένας τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι η εξατομίκευση και η διαβάθμιση της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών. Η εξατομίκευση της μαθησιακής εμπειρίας ανταποκρίνεται στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές προσωπικότητες και οι διαφορετικοί τύποι νοημοσύνης των μαθητών, η έφεση και τα κίνητρα του καθενός για μάθηση, η γνωστική τους ανάπτυξη, τα διαφορετικά γνωστικά και μαθησιακά στυλ που έχουν καθώς και το κοινωνικοπολιτισμικό τους υπόβαθρο (Caon 2006: 11-17)

Η εξατομίκευση της μαθησιακής εμπειρίας μπορεί να εφαρμοστεί σε σχέση με:

- τις μεθοδολογίες και στρατηγικές διδασκαλίας
- τις τεχνικές διδασκαλίας,
- τον τύπο των εργασιών
- το ρυθμό διαχείρισης του μαθήματος και τον τρόπο διαρρύθμισης της τάξης.

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Η έννοια της διαβαθμισμένης διδασκαλίας (D'Annunzio, Della Puppa 2006: 147-148) αναφέρεται, γενικά, στη δυνατότητα ο εκπαιδευτικός να προτείνει δραστηριότητες, εργασίες ή ασκήσεις στην τάξη οι οποίες είναι διαβαθμισμένες σε διάφορα επίπεδα, από τα πιο βασικά στα πιο σύνθετα, τα οποία μπορούν όμως να εφαρμοστούν ταυτόχρονα στην τάξη, συχνά σε ένα μόνο φύλλο δραστηριοτήτων ή εργασιών. Τα διάφορα επίπεδα που διαμορφώνει ο εκπαιδευτικός για τον σκοπό αυτό, μπορούν να αντιστοιχούν σε διαφορετικούς βαθμούς κατανόησης ενός κειμένου ή νοήματος. Ωστόσο, μπορούν επίσης να οδηγήσουν προς την κατεύθυνση της εξατομίκευσης της μαθησιακής εμπειρίας. Η πολυπλοκότητα μιας εργασίας εξαρτάται από πολλαπλούς αλληλένδετους παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν τη συνεισφορά του εκπαιδευτικού στο μάθημα και σε μεγαλύτερο βαθμό τον ίδιο μαθητή με τα συναισθήματα, τις δεξιότητες, την προπαιδεία και τις ικανότητές του. Η πολυπλοκότητα μιας εργασίας μπορεί να εντοπιστεί στο πλαίσιο, στο κείμενο ή στην ίδια την εργασία (Coonan 2002: 181-182)

Εργαζόμαστε προς τρεις κατευθύνσεις:

- διαβάθμιση του περιεχομένου (και της γλώσσας που χρησιμοποιείται, αν χρειάζεται)
- διαβάθμιση των εργασιών
- τεχνικές διδασκαλίας για την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης SEL στη σχολική πράξη

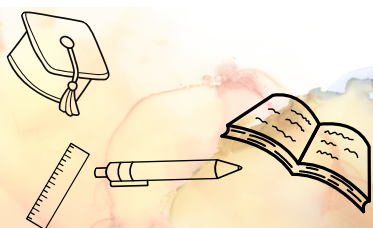
Τα κύρια πλεονεκτήματα που εντοπίστηκαν είναι:

- Περιεχόμενο διδασκαλίας και εργασίες ειδικά σχεδιασμένες για κάθε μαθητή.
- Η διαβαθμισμένη διδασκαλία επιτρέπει την εξατομίκευση της μαθησιακής εμπειρίας
- Οι μαθητές έχουν μεγαλύτερα κίνητρα για μάθηση καθώς τους δίνεται η δυνατότητα να επιλέξουν τις δραστηριότητες που αισθάνονται ότι μπορούν να εκτελέσουν με βάση το επίπεδο δυσκολίας και των ικανοτήτων τους
- Εργασίες σε διαφορετικές γλωσσικές δομές ανάλογα με το επίπεδο δυσκολίας και έμφαση στη διαπροσωπική λειτουργία της γλώσσας.
- Διαβαθμισμένες ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ. Για παράδειγμα, ένα φύλλο εργασιών που είναι το ίδιο για όλους, από το οποίο οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν τις εργασίες που θέλουν να ολοκληρώσουν και στο οποίο εξετάζονται σε διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας ο καθένας.
- Διαβαθμισμένες τεχνικές διδασκαλίας.
- Χρήση της συνεργατικής μεθόδου jigsaw σε ομάδες μικτών ικανοτήτων. Κάθε μαθητής λαμβάνει τις δικές του (διαβαθμισμένες) εργασίες και εκτελεί την ομαδική εργασία μαζί με τους συμμαθητές του. Οι διαφορετικές εργασίες που αναλαμβάνει να ολοκληρώσει κάθε μαθητής ξεχωριστά είναι όλες απαραίτητες για την ολοκλήρωση της ομαδικής εργασίας. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες ή απορίες, προσπαθούν πρώτα να τις επιλύσουν μέσα στην ομάδα. Εδώ ο εκπαιδευτικός αποκτά εποπτικό ρόλο και παρεμβαίνει όσο το δυνατόν λιγότερο (εκτός από περιπτώσεις συγκρούσεων ή παρεμπόδισης ενός μαθητή στη διαδικασία από άλλους). Στο τέλος της ατομικής εργασίας, έρχεται η ώρα όπου τα μέλη κάθε ομάδας συμπληρώνουν από κοινού το φύλλο ομαδικής εργασίας (ένα αντίγραφο ανά ομάδα).

Πρόκειται για μια κοινή εργασία που χρησιμοποιεί όλες τις λέξεις και τις πληροφορίες που προέκυψαν από την ατομική εργασία. Ο χρόνος που αφιερώνει ένας εκπαιδευτικός στις δεξιότητες SEL έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να έχει πολύ σημαντικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή πορεία και απόδοση των μαθητών στο μέλλον καθώς και στη μείωση των προβλημάτων που σχετίζονται με την συμπεριφορά του ατόμου. Ο τομέας της κοινωνικο-συναισθηματικής εκπαίδευσης απαιτεί αρκετό χρόνο επαγγελματικής ανάπτυξης/προετοιμασίας, αλλά θα μπορούσε να είναι εξαιρετικά αποδοτικός για την ευημερία τόσο των μαθητών όσο και των ίδιων των εκπαιδευτικών.

anthropolis

CITIZENS
IN POWER

FORUM FOR
FREEDOM IN
EDUCATION

OXFAM
Italia
interculturala

SÜDWIND

BE-IN

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο BE-IN είναι συγχρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα ERASMUS+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο αντικατοπτρίζει τις απόψεις των συντακτών του και η Επιτροπή δε φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν (Αριθμός Έργου:2021-1-IT02-KA220-SCH-348DE244).